

Расмий оппонент биология илимдеринин кандидаты, Алемагро компаниясынын аймактык менеджери, Мамытов Азамат Мамасыдыковичтин Маметова Кызбурак Кожоевнанын “Шаар чөйрөсүн стресстик факторлордун таасирлеринен коргоодо парктык бак дарактардын экологиялык ролу” аттуу темадагы 03.02.08 - экология адистиги боюнча биология илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишине

ПИКИРИ

1. Изилдөө темасынын актуалдуулугу жана анын жалпы илимий жана улуттук программалар менен байланышы (практикага суроо-талаптар жана илим менен техниканы өнүктүрүү).

Маметованын К.К. кандидаттык диссертациясы шаар аймактарын жашылдандырууда колдонулган дарак породаларынын экологиялык өзгөчөлүктөрүн изилдөөгө арналган. Иш урбанизациядагы санитардык жана эстетикалык функциялар үчүн бак-дарактардын маанисине көңүл бурат. Диссертация шаар чөйрөсүнүн стресстик шарттарында дарактардын коргоо жана экологиялык-биологиялык функцияларын аткарууга баа берип, шаарды жашылдандырууну оптималдаштыруу жана шаарлардын туруктуулугун жогорулатуу боюнча сунуштарды иштеп чыгуу максатын көздөйт. Изилдөө Ош технологиялык университетинин экология жана айлана-чөйрөнү коргоо кафедрасында жүргүзүлүп, Ош шаарынын сейил бак аймагындагы бак-дарактуу өсүмдүктөрдү коргоого багытталган.

2. Диссертацияда берилген натыйжаларды алууга автордун конкреттүү жеке катышуусу.

Диссертацияда каралуучу бардык багыттар автор тарабынан аныкталды жана алардын көпчүлүгү биринчи жолу аткарылды. Лабораториялык, сынамык аянттардагы жүргүзүлгөн бардык изилдөөлөр, математикалык эсептөөлөр жана алынган маалыматтар автордун түздөн түз катышуусунда өткөрүлдү.

3. Ар бир натыйжанын (илимий билдирүүнүн) негиздүүлүгү жана ишенимдүүлүгүнүн даражасы, алардын жаңылыгы жана диссертацияда формулировкаланган практикалык сунуштар

Ар бир натыйжанын жана илимий позициянын негиздүүлүгү жана ишенимдүүлүгү кыйла жогору, анткени илимий изилдөөлөр бир нече жылдар бою (2020-2024-жж.) жүргүзүлгөндүктөн, берилген изилдөөлөрдүн үлгүсү репрезентативдик, статистикалык жактан иштетилген, заманбап аналитикалык методдор жана экологиялык изилдөөлөр болуп саналат.

Диссертациялык иштин корутундулары изилдөөнүн белгиленген максатына жана милдеттерине туура келет.

4. Алынган натыйжалардын практикалык мааниси.

Ош шаарынын дарак-бадал флорасын инвентаризациялоо жана талдоо шаарды жашылдандыруу жана аймактык мониторинг жүргүзүү үчүн маанилүү. Изилдөө өсүмдүктөрдүн кооздук сапаттарын жакшыртууга жана шаар чөйрөсүнө ыңгайлашуусуна багытталган. Натыйжаларды Ош паркында жана башка коомдук жайларда жашыл мейкиндиктерди курууда жана реконструкциялоодо, ошондой эле ЖОЖдордо экология боюнча билим берүү программаларында колдонсо болот.

Издөнүүчү тарабынан жарыяланган эмгектердеги диссертациянын материалдарын берүүнүн толуктугу, диссертациянын жана авторефераттын КРП УАКнын “Окумуштуу даражаларды ыйгаруу тартиби жөнүндө жободо” белгиленген талаптарга ылайыктуулугу жөнүндө корутунду.

Диссертациянын жыйынтыгынын негизинде Ата Мекендик жана чет элдик басылмаларда 11 илимий макала жарык көргөн, алардын ичинен 9у КР УАК тарабынан сунушталган басылмаларда, 2си РИНЦ тарабынан индекстелген чет элдик басылмаларда жарык көрдү. Диссертациянын фундаменталдуу жоболору, корутундулары жана практикалык сунуштары изилдөөлөрүнүн негизги жыйынтыктары, басылмаларда толук чагылдырылган.

Диссертациялык иште берилген материалдар 02.03.08 – экология адистигинин паспортуна толук шайкеш келет. Диссертация жана автореферат Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу УАКнын “Окумуштуу даражаларды ыйгаруу тартиби жөнүндө жобо” кандидаттык диссертациясына коюлган талаптарга жооп берет.

6. Диссертациянын мазмунуна баа берүү жана аны бүтүрүү.

Маметова Кызбурак Кожоевнанын диссертациялык иши анын актуалдуулугун жана илимий жаңылыгын, ошондой эле теориялык жана практикалык маанисин тастыктайт. Анда Ош шаарындагы бак-дарак жана бадал өсүмдүктөрүнүн инвентаризациясы жана анализи камтылган, ал аймактык мониторинг жүргүзүү жана шаарды жашылдандыруу үчүн негиз болуп саналат. Изилдөө өсүмдүктөрдүн эстетикалык өзгөчөлүктөрүн жакшыртууга жана алардын шаар чөйрөсүнө ыңгайлашуусуна багытталган жана чогултулган маалыматтар жашыл мейкиндиктерди долбоорлоодо жана экологиялык билим берүү программаларында колдонулушу мүмкүн.

Диссертация кириш сөздөн, төрт бөлүмдөн, корутундудан, практикалык сунуштардан жана 158 барактан турган адабияттар тизмесинен турат, 145 булакты, анын ичинен 28 чет элдик, 45 сүрөт жана 23 таблицадан турат.

Изилдөөнүн автору шаар сейил бактарынын жашыл мейкиндиктеринин курамына талдоо жүргүзүп, декоративдүү бак-дарактардын жана бадалдардын абалына, алардын экстремалдык шарттарга туруктуулугуна, ошондой эле көчөттөрдүн Ош шаарынын шаар чөйрөсүндөгү стресс факторлорунун төмөндөшүнө тийгизген таасирине баа берген. Ошондой эле шаарды көрктөндүрүү жана реконструкциялоо үчүн заводдорду заманбап ыкмалар менен тандоо боюнча сунуштарды берди.

7. Диссертациянын мазмунундагы жана жасалгасындагы кемчиликтер.

Бул диссертацияга бүтүндөй оң баа берүү менен, төмөнкү эскертүүлөрдү белгилей кетүү керек:

1. Диссертациянын жана авторефераттын сунушталган материалдарында иллюстрацияларды, схемаларды түзүүнүн эрежелерин жекече бузуулар жана тексттеги каталар аныкталган. Мындай каталар кабыл алууну жана чечмелеп берүүнү кыйындатат. Техникалык редакциялоо талаптарын сактоого кылдат көңүл буруу керек.
2. Диссертацияда айрым стилистикалык так эместиктер, ошондой эле таблицалык материалдын ашыкча болушу, текстти кабыл алууну кыйындатат. Мазмунунун жана презентация форматынын мүнөзүн эске алып, бул материалды тиркеме түрүндө берүү туура болмок.
3. Диссертациянын корутунду главасы изилдөөнүн жүрүшүндө алынган негизги илимий корутундуларды кыскача баяндоону талап кылат. Диссертацияда корутунду жоболордун ашыкча деталдар жана түйшүктүү формулировкалары камтылганын белгилей кетүү керек.

Бул сын-пикирлер рецензияланган диссертациялык иштин сапатын төмөндөтпөйт.

8. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна шайкештиги.

Автореферат диссертациянын мазмунуна туура келет, иштин негизги жоболорун, илимий жаңылыгын, алынган натыйжалардын практикалык маанисин, корутундуларды, практикалык сунуштарды жана жарыяланган иштердин тизмесин чагылдырат. Резюме кыргыз, орус жана англис тилдеринде жеткиликтүү.

9. Диссертациянын “Кыргыз Республикасында окумуштуулук даражаларды берүүнүн тартиби жөнүндө жобого” ылайык белгиленген критерийлерге ылайыктуулугу жөнүндө корутунду.

Маметова Кызбурак Кожоевнанын “Шаар чөйрөсүн стресстик факторлордун таасирлеринен коргоодо парктык бак дарактардын экологиялык ролу” аттуу темадагы 03.02.08 - экология адистиги боюнча биология илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык изилдөөсү Кыргыз Республикасынын Улуттук Аттестациялык Комиссиясы тарабынан кандидаттык диссертацияларга коюлуучу талаптардын 10-пунктуна ылайык келет. Диссертант Маметова Кызбурак Кожоевна, 03.02.08 – экология адистиги боюнча биология илимдеринин кандидаты илимий даражасын алууга татыктуу.

Расмий оппонент, Алемагро компаниясынын
аймактык менеджери, биология
илимдеринин кандидаты

А.М. Мамытов

А.М. Мамытовтун койгон мөөрүн
тастыктаймын кадрлар бөлүмү башчысы

Дата 24.12.2024-ж.

Индекс: 715000, Кыргызстан, Ош шаары, Примов көчөсү, 49/2
Телефон:+996772557101, E-mail:azamatagronomist@gmail.com Веб-сайт: _____